

Kikkertundersøgelse af tyktarmen (koloskopi)

Koloskopi er i dag den foretrukne undersøgelse af tyktarmen.

Koloskopi er en kikkertundersøgelse hvor man under synets vejledning fører en lillefinger tyk bøjelig slange gennem endetarm og tyktarm, som sammenlagt har en længde på ca. 90 cm. Komplet koloskopi til blindtarmen kan gennemføres hos ca. 90 %. Hos de resterende 10 % kan man fremstille det ikke sete tarmstykke ved en røntgenundersøgelse eller skanning.

Koloskopet er 150 cm. langt. Det indeholder, udover Tv-kamera. kanaler til luft, vand og sug. Undersøgelsens formål er at finde årsagen til f.eks. blødning, smerte eller afføringsbesvær. Desuden kontrol efter operation for tyktarmskræft m.v.

Blandt de mest almindelige årsager til at lave koloskopi er blødning fra tarmen hos personer over 40 - 50 år, samt "alarmsymptomer" i form af uforklarligt vægttab og blodmangel. Desuden undersøges stadig flere med arvelig tarmkræft i familien. Undersøgelsen giver et præcist og skarpt billede af det indvendige af tarmen. Findes tegn til sygdom er det muligt at tage vævsprøver (biopsi) ligesom man kan foretage mindre kirurgiske indgreb. Hos 10 - 20 % af patienterne vil man således finde og fjerne polypper.

Tidsforbrug

Undersøgelsen tager fra 15 til 45 minutter. I de tilfælde hvor undersøgelsen er besværlig, er årsagen typisk at tarmen er usædvanlig lang og bugtet. Den kan også være usædvanligt lejt, hvilket f.eks. ses efter større operationer.

Er undersøgelsen ubehagelig ?

Selve tarmen har ingen nerver, men ved indføring af kikkerten vil træk i tarmens ophæng (krøset) kunne udløse ubehag eller smerte. Dette sker typisk når en tarmslynge skal rettes ud, og oftest forsvinder ubehaget når dette er sket. Undersøgelsen er således ikke helt smertefri, men alt i alt accepteres undersøgelsen af de fleste. Udtagning af vævsprøver og fjernelse af polypper er derimod helt smertefrit. Vi tilbyder smertestillende og beroligende medicin hvis dette ønskes (se senere).

For at kunne gennemføre undersøgelsen, skal din tarm være **fuldstændigt udtømt**. Det er derfor nødvendigt, at du følger udrensningsproceduren nøje. (Se afsnit om udrensning). Dårlig udrensning kan medføre, at man må opgive at gennemføre koloskopien.

Medicin

Hvis du tager insulin for sukkersyge, skal du aftale Insulindosis med egen læge. Piller for sukkersyge tages ikke om morgenen på undersøgelsesdagen, men til næste måltid.

Hvis du tager blodfortyndende medicin - Marevan eller Marcoumar - skal du holde pause med denne behandling 3 dage før undersøgelsen.

Hvis du tager Plavix/Iscover skal du holde pause med denne behandling i 7 dage inden undersøgelsen.

Pausering af blodfortyndende medicin bør aftales med egen læge idet der kan være tilfælde hvor pausering ikke kan anbefales. Selve kikkert undersøgelsen kan godt gennemføres

alligevel men eventuelle polypper kan ikke fjernes under samme undersøgelse af hensyn til risiko for blødning.

Tager du jernpræparater skal du holde pause med dette i 7 dage før undersøgelsen.

Forberedelser – og udrensningprocedure

OBS! Hvis du har kendt nyresygdom, bedes du kontakte klinikken angående udrensningen.

2 døgn før undersøgelsen

Det er meget vigtigt, at du ikke spiser fedt- og fiberrig kost frem til undersøgelsen. Du skal også undgå mælkeprodukter og kerner (f.eks. fuldkornsbrød).

1 døgn før undersøgelsen

Til morgenmad og frokost må du **kun** spise de fødevarer der er beskrevet i de følgende eksempler:

Eksempler til morgenmad:

Kogt eller pocheret æg

Hvidt brød (f.eks. toast) med skrabet smør eller margarine

Kaffe eller te, uden mælk

Eksempler til frokost(skål spises senest kl.14):

Kogt eller grillet hvid fisk eller kyllingekød

Kogte kartofler uden skind, hvide ris eller hvid pasta

Evt. hvidt brød

Efter frokost må du kun indtage klare væsker.

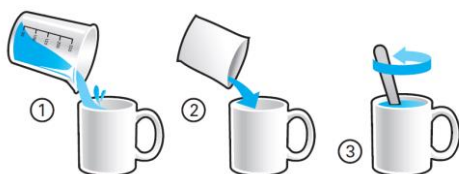
Klare væsker omfatter: vand, saftvand, juice uden frugtkød, sodavand og bouillon.

Aftensmad:

Klar suppe eller bouillon uden fyld.

Kl. 19: Tag det første brev PICOPREP

Sådan gør du:

1. Tag et glas med 150 ml koldt vand.
2. Hæld pulveret fra et brev i vandet.
3. Rør blandingen i 2-3 minutter. Når det ikke længere bruser, er blandingen færdig. Drik blandingen, helst indenfor 15 minutter.
4. Drik **minimum 1½ liter** klar væske i løbet af de næste 4 – 6 timer.

Medicinen begynder at virke 1 – 3 timer efter du har taget den. Sørg for at være i nærheden af et toilet.

På undersøgelsesdagen

4 timer før undersøgelsestidspunktet skal du tage det andet brev PICOPREP. Drik **minimum 1½ liter** klar væske i løbet af de næste 2 timer.

Du må fortsat intet spise. Dog må du drikke vand og tynd saft i op til 2 timer før undersøgelsen.

Efter undersøgelsen

Du kan tage hjem umiddelbart efter undersøgelsen, medmindre du har fået beroligende og smertestillende medicin. I så fald skal du påregne at blive i klinikken indtil du er frisk igen og må ikke selv køre bil før 12 timer efter undersøgelsen. Vi anbefaler derfor at du arrangerer anden form for transport.

Du må spise og drikke, som du plejer efter undersøgelsen.

Svar på undersøgelsen

Du vil umiddelbart efter undersøgelsen få svar på, hvad undersøgelsen viste. Hvis der er taget vævsprøver, skal du selv ringe for at få svar.

Hvis der er taget vævsprøver, kan det medføre lidt blod i afføringen i det følgende døgn. I meget sjældne tilfælde kan undersøgelsen kompliceres med hul på tarmen (0,5 %).

Du skal være opmærksom på følgende:

- Blødning fra endetarmen (1-2 %)
- Svære mavesmerter
- Kulderystelser
- Feber over 38 grader
- Almen utilpashed, kvalme og svedtendens

Gener efter undersøgelsen

Du kan være generet af en del luft i tarmene og mavekneb

Er undersøgelsen farlig

Koloskopi er en ret sikker undersøgelse. Især når undersøgeren er rutineret. Faktisk er der færre komplikationer end ved røntgenundersøgelse. De få komplikationer ses især i forbindelse med polypfjernelse. Der kan være tale om blødning eller hul gennem tarmens væg. Begge dele er dog yderst sjældne. Risikoen er så lille, at den langt overskygges af fordelene ved at finde f.eks. kræft eller forstadier hertil i tide.

Kontakt skadestue, hvis du inden for de nærmeste dage efter undersøgelse observerer:

Væsentlig blødning fra tarmen
Mavesmerter af mere end 3 timers varighed
Kulderystelser og feber over 38 grader

da du i disse tilfælde skal ses af læge -

Med venlig hilsen

Peter Vilmann
Professor, overlæge dr. med.